

שקלים ג-הוספה

בענין: דנשים פטורות מתפילת מוסף

מישה שווערד

1. שו"ת רע"א - קמא - סימן ט

גם לא מצינו דעשה ששוה בכל קודם לעשה שאינה שוה בכל והרי בברכות [דף כ"ז] ה' לפניו שני תפילות מנחה ומוסף מנחה קדים תדיר, ולא נקיט הטעם דמנחה שוה בכל דנשים חייבות בתפילה ומוסף אינה שוה בכל, דלכאורה נראה דנשים פטורות מתפילת מוסף כיון דנשים לא היו שוקלות אין להם חלק בקרבנות ציבור וכ"מ בת' בשמים ראש ס' פ"ט ע"ש:

2. קהלות יעקב מס' זבחים ס' ד'

סימן ד ✓
אי נשים חייבות בתפילת המוספים
הגרע"א ז"ל נתנוכ ס"י טי נספק
לגמא נשים פטורות מתפלה

במוסף כיון דאינו שוקלות ואין להם חלק בקרבנות המוספים וכוונתו ז"ל דמזכ מוכח שהם פטורות ממלות הקרבנות מוסף וממילא פטורות נמי מתפלה שהיא במקום הקרבן. וצ"ע עמודי אור סימן ז' כתב דנבי דאינו שוקלות מי"מ "מתכפרות" כן בקרבנות הצבור כדמוכה בשבועות ד"ה ט"ז גבי שטרי הפנימי דכתיב לכל חטאתם ואקשינן ואימא יולדת ט"ז [כן מוכח בזבחים ד"ד דאמרין דלא שייך שינוי בעלים בקרבן צבור לפי שכולם בעליו וכתבו החוס' דאי ישחוט לשם נכרי לא מפסיל משום דלא מחוייב כפרה כמותו, וכשחט א' הנשים אינן מתכפרות בק"ל אכתי משכחיל בפשיעות שינוי בעלים בק"ל כשיחשוב לשם נשים והם שפיר מחוייבים כפרה כמותו ואשי"ב דבמה באמת מתכפרים בק"ל ומקרי שפיר בעלים אשפי"י שאינם שוקלים כיון דרחמנא זכי לכו כפרה צבור וכתין דאמרין ציומא דר"א צ"י דרחמנא זכי לכהנים חלק צפר כ"ג ט"ז.

ואכן גם לדברי העמודי אור שהנשים מתכפרות בק"ל מי"מ ז"ל דמחוייב הקרבן הם פטורים דחויבא רמי רק על האנשים, כיון שאינם שוקלות, אלא דכשביאו האנשים את המוסף זכי לכו רחמנא כפרה לנשים בגוויי, וכיון דעכ"פ חויב הבאה הקרבן ליתא גבי נשים אכתי ז"ל דפטורה מתפילת המוסף כדרך שהם פטורים מחוייב הבאה הקרבן.

אכן בעמודי אור כוסף ראינו מהא דכתבו החוס' מנחות דכ"ה ד"ה כל, דלפ"ן צבברו דבצר שכהנים פטורים משקלים גם בלוויים פטורים, והרי אשכחן דר' יב"ש ע"ן מגיב שכיח לוי והתפלל הפלת המוסף כדאמרין צבוכה דף נ"ג משם לתפילת המוספים, ולומר דהתפלל נדבך ז"ל לפמשי"כ הפוסקים צבוכה דכ"ה דתפילת מוסף אי"א להתפלל נדבך, ולומר כשיטת ר"ת ז"ל דנשים יכולות לנרץ על מי"מ שהזמיג אשפי"י

שפטורות [דמי"מ אי טבדי מלכ קטבדי] הא הרבב פוסקים חולקים צבכ על שיטת ר"ת ז"ל, אשי"ב שאפי"י שאינו שוקל חייב בתפילת המוסף משום דעכ"פ אית לכו כפרה בקרבן המוסף, אח"ד העמודי אור.

ולצ"ד אכתי אפשר לחלק מכהנים ולוויים לנשים אשפי"י דאידי ואידי פטורין משקלים, דנראה דמלות הקרבנות בקרבנות הצבור ומלות שקלים חרי ענינים הם, דחויב הקרבנות בקרבנות הצבור רמיא על כל הצבור וצבכלם גם ככהנים וכלוויים, ואילו ילוויי שהשקלים אינם מספיקים לקרבנות הצבור והיו הצבור חקקים לנבות לזורך מלות הקרבנות אפשר שצבז היו מחוייבים גם ככהנים וכלוויים דעל כל ישראל רמיא חויב הקרבנות החובה, ודוין שקלים ענין אחר היא שאפילו כשיש צבככה משות הרכבה המכפיק לכל קרבנות השנה מי"מ חובב על כל אחד לתת מחלית השקל כדי שיבא הקרבן צבור ממשות שלו, ומחוייב זה פטר רחמנא את הכהנים וכלוויים דא"ל שיבא הק"ל מממונם, אצל עכ"פ עיקר המעורב שיבא קרבן צבור קרב צמושנדו שפיר ז"ל דרמיא חויבא גם על הכהנים וכלוויים כגון היכא שכל השקלים אינם מספיקים וצאין לנבות מן הצבור לא מדוין שקלים אלא מדוין חויב הקרבנות חובות הצבור היו גם ככהנים וכלוויים לריכוס להשחוק, ומשוי"כ שפיר נקרא קרבנות הצבור גם חובות ככהנים וכלוויים, וכ"כ אם ילוויי שא"א לכהני צבככה לריכוס לחובות הצבור בשום אופן ואלל ככן אחד נמלא צבככה כדנרשת לק"ל כי אוחו ככן מחוייב ליתנו לנצור צמחור וכש"א צמחור כי מחוייב לתת גם צלל צמחור מנד חויב הקרבנות החובות דגם עלי דידכו רמיא.

אבל נשים שפיר ז"ל דכמו דפטורין משקלים כי"ג פטורים מעיקר המעורב דהקרבנות החמדין ומוספין דכא כל קרבנות הצבור כן מי"מ שהזמיג דוכב ציוס ולא צבליכ והמוספים רק צבזמנס שקבבה החורב וכל

מי"מ שהזמיג נשים פטורות, אלא שאילו היו נשים חייבות בשקלים כי מזכ הוכחה שגם הם שייכים בחויב בקרבנות צבור אבל כיון שהם פטורות משקלים שפיר נספק בהרע"א ז"ל לומר דנשים פטורות מתפילת המוספים וכ"ל.

ויע"ש בעמודי אור ש"ד לומר דנשים פטורות ממוסף משום דבאמת כל תפלה היא מלות עשה שהזמיג וה"א דמחוייבות בתפלה מצוואר צבמלא צבוכה דייב ט"ז משום דרחמי נינהו, והרי צבוכה כ"ה כתבו צבדיא דתפלה מוסף לאו רחמי נינהו אלא שבה ומשוי"כ אי"א להתפלל אוחה נדבך. וצוד נדפס כעת ארי"ה עס דעת חורב הגבוה מהגאון מהרש"ם ז"ל וראיתי צסי רפ"ו שהביא משם הלל"ה צבוכה דכ"ו אי שכתב דנשים פטורות ממוסף מה"ס שכתבו צסם העמודי, וכתב הלל"ה דמי"מ יכולות כן להתפלל לכ"י. ושם הביא צסם הצע"ר דנשים פטורות מתפילת המוספין מטעם שאינן שוקלות [אך כידוע ערערו עובא על אמתיות הספר צע"ר] והמהרש"ם ז"ל בק' דא"כ כהנים ופחותים מכן כ' ופטור מתפילת המוסף מה"ס דאינו שוקלים וז"ל לפיין צספר צית יתק ס"י, וש"מ מה"ס ח"ב סימן נ"ב. שוב הראינו צמי"ב ס"י ק"ו סק"ד שהביא דברי הלל"ה כ"ל וכתב צבזמי"ג פסק דחייבות ט"ז.

